

Kształcenie specjalne w świetle prawa oświatowego

Bełżyce, 22 kwietnia 2026 r.

Wybór szkoły dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej: art. 31, 32, 70 i 72;

Konwencja o Prawach Dziecka: art. 12, 23, 28, 29 i 31;

*Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych: art. 5, 7,
19 i 24; ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe.*

**Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością,
niedostosowaniem społecznym i zagrożone**

**tym niedostosowaniem mają możliwość pobierania nauki
we wszystkich typach szkół, zgodnie z indywidualnymi
potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz
predyspozycjami (art. 1 pkt 6 PO)**

Typy szkół: ośmioletnia szkoła podstawowa oraz szkoły ponadpodstawowe:
liceum ogólnokształcące, technikum, branżowa szkoła I stopnia, szkoła specjalna
przysposabiająca do pracy, branżowa szkoła II stopnia, szkoła policealna dla osób
posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe. (art. 18
PO)

Bełżyce, 22 kwietnia 2026 r.

Kształcenie organizuje się w:

- a) przedszkolach ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi, integracyjnych, ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi, specjalnych; w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych; innych formach wychowania przedszkolnego;
- b) szkołach: ogólnodostępnych, z oddziałami integracyjnymi, integracyjnych, ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi, specjalnych, w tym szkołach specjalnych przysposabiających do pracy; w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych; młodzieżowych ośrodkach socjoterapii; specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych; specjalnych ośrodkach wychowawczych; ośrodkach rewalidacyjno-wychowawczych (*art. 127 ust. 1 Prawo oświatowe, § 2 rozporządzenia kwodimn*);

„II.

Zespół orzekający określa wszystkie możliwe form kształcenia specjalnego, poczynając od najkorzystniejszej dla dziecka lub ucznia, spośród form wskazanych w § 16 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 2 marca 2026 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. poz. 428)”.

Rodzicom niepełnosprawnego dziecka przysługuje prawo wyboru szkoły, które gwarantowane jest przez art. 70 ust. 1 i 3 Konstytucji RP, a decydujące powinny mieć w tym względzie zalecenia zawarte w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego; O wyborze szkoły rodzice powinni decydować wspólnie (istotna sprawa dziecka), gdy rodzice mają różne koncepcje na wybór szkoły **decyzję podejmuje sąd opiekuńczy.**

Szkoła powinna zachęcać rodziców do polubownego porozumienia.

Bełżyce, 22 kwietnia 2026 r.

Wyroki sądów:

- 1) z 18.06.2025 r. (III SA/Gd 171/25),
- 2) wyrok WSA w Bydgoszczy z 8.07.2020 r., II SA/Bd 5/20, wyrok WSA w Bydgoszczy z 30.06.2020 r., II SA/Bd 6/20, wyrok WSA w Poznaniu z 17.06.2020 r., IV SA/Po 643/20.

1. Zgodnie z art. 133 ust. 1 do klasy I publicznej szkoły podstawowej, której ustalono obwód, przyjmuje się na podstawie zgłoszenia rodziców dzieci i młodzież zamieszkałe w tym obwodzie.
2. Kandydaci zamieszkali poza obwodem publicznej szkoły podstawowej mogą być przyjęci do klasy I po przeprowadzeniu postępowania rekrutacyjnego, jeżeli dana publiczna szkoła podstawowa nadal dysponuje wolnymi miejscami.

Organizacja kształcenia ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

Przedszkola, szkoły, oddziały i ośrodki, zapewniają:

- 1) realizację zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego;
- 2) warunki do nauki, sprzęt specjalistyczny i środki dydaktyczne, odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów;
- 3) zajęcia specjalistyczne, o których mowa w przepisach o pomocy p-p;
- 4) inne zajęcia, w szczególności zajęcia rewalidacyjne, resocjalizacyjne i socjoterapeutyczne;
- 5) integrację uczniów ze środowiskiem rówieśniczym, w tym z uczniami pełnosprawnymi;
- 6) przygotowanie uczniów do samodzielności w życiu dorosłym.

Zespołowe działanie nauczycieli i specjalistów

Zespół:

1) tworzą nauczyciele i specjaliści, prowadzący zajęcia z uczniem (§ 6 ust. 3),

2) jest odpowiedzialny za planowanie pracy dla ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego i wykonuje w szczególności zadania:

* dokonuje wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania ucznia;

* opracowuje IPET, w terminie do dnia 30 września lub do 30 dni od dnia otrzymania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego;

Zespół, cd.:

- *dokonuje oceny efektywności opracowanego i wdrożonego IPET w zakresie wszystkich jego części (§ 6 ust. 9);
- *dokonuje w miarę potrzeb modyfikacji IPET;
- *planuje i koordynuje udzielanie uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej (w tym ustala formy tej pomocy, a także okres ich trwania oraz wymiar godzin, w jakich poszczególne formy będą realizowane);
- *wydaje opinię, z której wynika potrzeba przedłużenia uczniowi okresu nauki, w szczególności z powodu znaczących trudności w opanowaniu wymagań określonych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Zespół, cd.:

1. Spotkania zespołu odbywają się w miarę potrzeb, nie rzadziej jednak niż dwa razy w roku szkolnym.
2. Pracę zespołu koordynuje odpowiednio wychowawca oddziału albo wyznaczony przez dyrektora nauczyciel lub specjalista prowadzący zajęcia z uczniem.
3. Zespół może wykonywać swoje zadania we współpracy z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, w tym poradnią specjalistyczną, a także za zgodą rodziców ucznia z innymi podmiotami.

Zadania poszczególnych nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem

Prowadzenie obserwacji pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem, w różnych sytuacjach edukacyjnych i kontekstach społecznych (§ 20 ust. 2 rppp),

Kiedy? np. w czasie działań dydaktycznych, podczas wycieczek i spacerów, zabaw, przerw, spotkań okolicznościowych, uroczystości, zajęć rozwijających zainteresowania, zajęć specjalistycznych, zajęć świetlicowych itp.

Co ? zachowania, aktywność, kompetencje i umiejętności, których posiadanie jest niezbędne do pomyślnego funkcjonowania ucznia w szkole, w zależności od jego wieku;

Zadania poszczególnych nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem

Kto może pomóc nauczycielowi w prowadzeniu obserwacji pedagogicznej?

- inni nauczyciele pracujący z uczniem,
- psycholog, pedagog specjalny, pedagog, terapeuta pedagogiczny, logopeda i inni specjaliści (*§ 24 pkt 7, pkt 8, § 24 a pkt 3, § 25 pkt 4, § 27 pkt 5 rppp*) oraz poradnie psychologiczno-pedagogiczne (*§ 28 rppp*);

Obowiązki szkoły, przedszkola w rozpoznawaniu potrzeb uczniów:

Przeprowadzenie wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia (§ 6 ust. 10) uwzględniającej w szczególności:

- 1) indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne, mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia ucznia;
- 2) w zależności od potrzeb, zakres i charakter wsparcia ze strony nauczycieli, specjalistów lub pomocy nauczyciela,
- 3) przyczyny niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu ucznia, w tym bariery i ograniczenia utrudniające funkcjonowanie i uczestnictwo ucznia w życiu przedszkolnym lub szkolnym.....

Obowiązki szkoły, przedszkola w opracowaniu indywidualnego programu edukacyjno- terapeutycznego.

IPET określa (§ 6 ust. 1 rkwioldimn):

- 1) zakres i sposób dostosowania programu wychowania przedszkolnego, wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanego przez nauczycieli programu nauczania (*Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców o wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do otrzymania przez ucznia poszczególnych śródrocznych i rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania*);

Indywidualny program edukacyjno- terapeutyczny określa:

2) zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem o charakterze rewalidacyjnym ukierunkowane na poprawę funkcjonowania ucznia oraz wzmacnianie jego uczestnictwa w życiu szkolnym (kierunek zintegrowanych oddziaływań – nad czym pracujemy? Co chcemy osiągnąć? zintegrowane działania – co robimy, aby osiągnąć cel?);

3) formy i okres udzielania uczniowie pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiar godzin (*zalecane w orzeczeniu, wskazane przez zespół: zajęcia specjalistyczne, dydaktyczno-wyrównawczych, zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się, zajęcia rozwijające uzdolnienia, porady, konsultacje, warsztaty, inne,*)

Indywidualny program edukacyjno- terapeutyczny określa:

4) działania wspierające rodziców ucznia (co zrobimy, aby ujednoczyć oddziaływania szkoły i domu, zaproponowana forma, częstotliwość udzielonego wsparcia, obszary wsparcie: w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, dydaktycznych, w rozwijaniu umiejętności wychowawczych rodziców) w zależności od potrzeb - zakres współdziałania z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i innymi instytucjami;

5) zajęcia rewalidacyjne, socjoterapeutyczne, oraz inne wynikające z potrzeb ucznia, a także zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego (klasa VII, VIII), zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;

Indywidualny program edukacyjno- terapeutyczny określa:

6) zakres współpracy nauczycieli i specjalistów z rodzicami uczniów w realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu, zapewnieniu warunków do nauki, sprzętu specjalistycznego, zajęć specjalistycznych, zajęć rewalidacyjnych, współpracy w realizacji przez dziecko zadań edukacyjnych, w usamodzielnieniu dziecka, w integracji ze środowiskiem rówieśniczym;

7) rodzaj i sposób dostosowania warunków organizacji kształcenia do rodzaju niepełnosprawności, w tym w zakresie wykorzystywania technologii wspomagających kształcenie;

Indywidualny program edukacyjno- terapeutyczny określa:

8) zajęcia edukacyjne realizowane indywidualnie z uczniem lub w grupie do 5 uczniów (wynikające z zaleceń orzeczenia, wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania ucznia).

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

(rozporządzenie MEN z dnia 2 marca 2026 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych - Dz. U. poz. 428):

Diagnoza Zespół orzekający określa diagnozę funkcjonowania dziecka lub ucznia:

1) przyczyny występujących trudności w uczeniu się lub funkcjonowaniu psychospołecznym dziecka lub ucznia, z uwzględnieniem wpływu występujących w środowisku nauczania i wychowania barier utrudniających jego funkcjonowanie:

.....

2) mocne strony i uzdolnienia dziecka lub ucznia:

.....

3) indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne dziecka lub ucznia wynikające z jego trudności, mocnych stron i uzdolnień:

.....

Bełżyce, 22 kwietnia 2026 r.

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego:

Zalecenia I. Zespół orzekający zaleca warunki i formy wsparcia umożliwiające realizację indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dziecka lub ucznia, uwzględniające:

1) realizację wymagań edukacyjnych wynikających z programów wychowania przedszkolnego lub programów nauczania, w tym zapewnienie niezbędnego w procesie kształcenia sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych;

2) rozwijanie mocnych stron i uzdolnień dziecka lub ucznia;

3) poprawę funkcjonowania dziecka lub ucznia i wzmocnienie jego uczestnictwa w życiu przedszkola..., szkoły..., – w ramach:

1) działań podczas bieżącej pracy z dzieckiem lub uczniem, w tym organizowanej we współpracy z rodzicami:

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego:

III. Zespół orzekający określa zalecane sposoby oceny efektów działań podjętych przez przedszkole, inną formę wychowania przedszkolnego, szkołę lub ośrodek, o którym mowa w art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w celu realizacji zaleceń, o których mowa w części I i II;

Bełżyce, 22 kwietnia 2026 r.

Podstawa programowa, ramowy plan nauczania

(rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym (Dz. U. poz. 387);

rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 12 marca 2026 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół-Dz. U. poz. 380).

W przypadku uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym. Zmiany:

W szkole podstawowej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym przewiduje się zajęcia dotyczące: 1) porozumiewania się; 2) edukacji środowiskowej; 3) edukacji społecznej; 4) edukacji osobistej i zdrowotnej; 5) edukacji artystycznej; 6) wychowania fizycznego; 7) etyki.

Proces orzekania:

§ 6. Wniosek o wydanie orzeczenia zawiera: ...ust. 2 pkt 4) oświadczenie wnioskodawcy, że **wyraża zgodę na przesłanie wydanego orzeczenia** lub opinii do przedszkola, szkoły lub ośrodka, do których dziecko lub uczeń uczęszcza lub do których zostało przyjęte przed złożeniem wniosku; w przypadku niewyrażenia zgody wniosek pozostawia się bez rozpoznania;

§ 7 ust. 2. W celu uzyskania charakterystyki funkcjonowania dziecka lub ucznia w przedszkolu, szkole, ...przewodniczący zespołu zwraca się **do właściwego dyrektora o przekazanie opinii o funkcjonowaniu dziecka lub ucznia w przedszkolu, szkole, ...**, w tym o trudnościach oraz mocnych stronach i uzdolnieniach dziecka lub ucznia rozpoznanych przez nauczycieli, ... lub specjalistów, prowadzących zajęcia z dzieckiem lub uczniem, informując o tym wnioskodawcę pisemnie lub w innej formie uzgodnionej z wnioskodawcą. 3. Opinię, o której mowa w ust. 2, wydaje się w terminie 10 dni od dnia otrzymania przez dyrektora prośby o jej wydanie.

.....

Zmiany w zakresie zajęć edukacyjnych

Zajęcia edukacyjne:

1

- porozumiewanie się,
- edukacja środowiskowa,
- edukacja społeczna,
- edukacja osobista i zdrowotna,
- edukacja artystyczna,
- wychowanie fizyczne,

Lp.	Obowiązkowe zajęcia edukacyjne	Tygodniowy wymiar godzin w klasie								Razem w ośmioletnim okresie nauczania
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
1	Porozumiewanie się									168
2	Edukacja środowiskowa									
3	Edukacja społeczna	16	17	17	20	21	21	23	23	
4	Edukacja osobista i zdrowotna									
5	Edukacja artystyczna									
6	Wychowanie fizyczne	3	3	3	4	4	4	4	4	29
Razem		19	20	20	24	25	25	27	27	187
Godziny do dyspozycji dyrektora szkoły		5								5
Ogółem		192								
Religia/etyka ¹⁾										
Dodatkowe zajęcia edukacyjne ²⁾										
Język migowy ³⁾										
Zajęcia z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej ⁴⁾										

Ogólna pula godzin

1. Porozumiewanie (czytanie/pisanie)
2. Edukacja środowiskowa (przyrodniczo - matematyczna/ technika i technologia info. -kom.)
3. Edukacja społeczna (współzycie z innymi ludźmi/ obywatel)
4. Edukacja osobista i zdrowotna (dbania o zdrowie fizyczne, psychiczne i seksualne, higienę, odżywianie, samoobsługę)
5. Edukacja artystyczna (muzyka/ plastyka)
6. Wychowanie fizyczne (motoryka duża i mała/ gry zespołowe)

Podstawa programowa, ramowy plan nauczania

Porównanie głównych obszarów PP – etap edukacyjny I-III

PP dla edukacji wczesnoszkolnej	PP dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym
Edukacja językowa	Porozumiewanie się
Edukacja matematyczna	Edukacja środowiskowa – obszar przyrodniczo-matematyczny
Edukacja przyrodnicza	Edukacja środowiskowa – obszar przyrodniczo-matematyczny
Edukacja społeczna	Edukacja społeczna
Edukacja artystyczna obejmująca plastykę, muzykę i działania artystyczne	Edukacja artystyczna
Edukacja techniczna i informatyczna	Edukacja środowiskowa – obszar techniki i technologii informacyjno-komunikacyjnej
Wychowanie fizyczne	Wychowanie fizyczne
Etyka	Etyka
	Edukacja osobista i społeczna

Porównanie głównych obszarów PP – etap edukacyjny IV-VIII

Przedmioty w szkole ogólnodostępnej (kl. VII)	PP dla uczniów z umiarkowaną NI (obszar funkcjonalny)
Język polski	Porozumiewanie się Rozwijanie komunikacji funkcjonalnej, rozumienia i wyrażania potrzeb
Język obcy	.....
Matematyka	Edukacja środowiskowa Matematyka funkcjonalna (liczenie, pieniądze, czas)
Biologia, geografia, chemia, fizyka	Edukacja środowiskowa Treści przyrodnicze w ujęciu praktycznym
Historia, WOS	Edukacja społeczna Funkcjonowanie społeczne, role społeczne, orientacja w środowisku
Informatyka	Edukacja środowiskowa / Porozumiewanie się Wykorzystanie technologii w komunikacji i codziennym życiu
Edukacja dla bezpieczeństwa	Edukacja osobista i zdrowotna Bezpieczeństwo w sytuacjach codziennych
Wychowanie do życia w rodzinie	Edukacja społeczna / osobista i zdrowotna Relacje, emocje, funkcjonowanie w rodzinie
Plastyka	Edukacja artystyczna Ekspresja, rozwój motoryki i komunikacji niewerbalnej
Muzyka	Edukacja artystyczna Rytm, emocje, komunikacja
Wychowanie fizyczne	Wychowanie fizyczne Rozwój sprawności, regulacja emocji
Godzina wychowawcza	Edukacja społeczna / osobista i zdrowotna Relacje, normy społeczne, samoświadomość

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Anna Tusińska
starszy wizytator
Wydział Nadzoru Kształcenia
Przedszkolnego i Podstawowego